

'Ijsvogel op 12 uur'

Dag op pad met Marco de Paauw

Sinds een jaar geeft beroepsnatuurfotograaf Marco de Paauw voor Zoom.nl een unieke workshop in natuurgebied de Biesbosch. Een dag lang neemt hij zijn deelnemers per boot mee in het gebied waar hij geboren en getogen is. Geen wonder dat we op deze mooie lentedag unieke plekken en dieren tegenkomen.

Om kwart over zeven 's morgens staan alle deelnemers van de workshop te popelen om aan boord te gaan van de Black Pearl, de boot van Marco waarmee hij de Biesbosch doorkruist. 'De vroegste vogels pikken de lekkerste wormen', verklaart de fotograaf de vroege aanvangstijd. 'Een natuurfotograaf is altijd vroeg op pad.' De platbodem ligt in een klein haventje in Werkendam, midden in de Biesbosch. Bij het inschepen lijkt het of de groep drie weken naar het buitenland gaat, zoveel apparatuur slepen de fotografen de boot op. Ook Marco zelf heeft twee volwassen rugzakken met apparatuur mee. 'Mijn lichte bekpakking', lacht hij. Na het inschepen volgt er een kort stukje theorie, maar al gauw gaat de motor aan en varen we het sereen rustige natuurgebied in, dat alleen per boot te bereiken is. De zoektocht naar unieke natuurfoto's is begonnen.

Passie

Wat direct opvalt aan Marco, is zijn gedrevenheid. Hij is gretig als een jongen die weer de

KARIN BAPTIST (KARINBAPTIST) • ISO 500 • F 6,3 • 1/800 SEC

'Een natuurfotograaf is altijd vroeg op pad'

speelgoedwinkel in mag. 'Passie is een van de belangrijkste zaken in dit vak', legt hij uit. 'Als je het niet elke keer weer ultiem mooi vindt om de natuur in te trekken, houd je het niet lang vol.'

Als we een paar reeën tegenkomen, maakt hij een geluid dat nog het meest op een uil lijkt, waardoor de dieren even stokstijf blijven staan. Een paar seconden hebben de deelnemers de tijd om prachtige beelden te maken, dan gaan de reeën ervandoor. 'Dat zijn zo van die trucjes die ik heb geleerd door jarenlange ervaring.'

Lang duurt het niet voor we de eerste stop maken. 'Ijsvogel, ijsvogel, 12 uur!', roept Marco enthousiast. De blauw-oranje minivogel vliegt net voor de boot weg. De camera's ratelen. In Nederland komen nog maar weinig ijsvogels voor. Omdat het tamelijk schuwe vogeltjes zijn, is het vrij bijzonder er een tegen te komen.

Deze schuwe vogels fotografeer je niet zomaar. Marco legt uit dat hij voor zijn vogelfotografie met een groothoek soms wel acht maanden bezig is geweest voor één foto. 'Dan is het wachten en weten waar de vogel zal gaan zitten. De eerste veertig keer kom je voor niks naar de schuilhut. Pas als de vogel gewend is aan de camera, kun je gaan fotograferen. Geduld is voor een natuurfotograaf een schone zaak.'

Fotodichtheid

Om negen uur - we zijn een dik uur op pad - zijn er al meer dan tien fotomomenten geweest. Twee reeën, talloze zwanen, hoentjes, eenden en aalscholvers komen in razend tempo voorbij. Een enorme fotodichtheid dus in de Biesbosch. Terwijl tijdens de koffiepauze de gemaakte foto's worden gecheckt, varen we verder door dit immense gebied. Met een boot kun je bijna overal komen. We varen over ruime plassen en smalle vaartjes, waar je druk bezig bent met het ontwijken van takken. Telkens als Marco iets ontdekt, stuurt hij de boot erop af en geeft hij praktische aanwijzingen. 'Op drie uur, telelens, meetrekken, opvliegende nijlganzen.' De groep doet zijn voordeel ermee en fotografeert er lustig op los. Regelmatig staat iedereen op de banken aan één kant van de boot, die daardoor enigszins overhelt. Het volgende moment staat iedereen dan weer ineengedoken op een display te kijken naar de resultaten.

De Paauw is een van de weinige fulltime natuurfotografen die van zijn werk kan leven. 'Het belangrijkste is geen dingen proberen na te doen. Wil je natuurfotografie goed verkopen, dan moet je origineel zijn.' Terwijl we verder varen, ziet Marco tekenen van beveractiviteit. 'Zie je die afgekloven boomstam daar? Dat is heel vers, nog geen uur oud.'

In de Biesbosch vind je talloze soorten watervogels, zoals ganzen, reigers, eenden en steltlopers. Het gebied is alleen per boot te bereiken.

MARCO OVER 'ZIJN BIESBOSCH'

De Biesbosch is een van de meest ongerepte natuurgebieden van ons land. Het bestaat uit een aantal riviereilanden, zand- en slikplaten. 'Het is eigenlijk de Europese variant van de Amazone, een enorm deltagebied', vertelt Marco. 'Sinds 1994 is de Biesbosch een nationaal park. Door de ongereptheid is het een prima broedplek voor vogels, zoals de zeearend en de ijsvogel. Maar er komen in het gebied ook otters, vossen en bevers voor. Als fotograaf kun je hier dus unieke platen maken, je moet alleen even weten waar je moet zijn.' Gelukkig is Marco een expert en weet hij de vaste plekken voor diverse dieren blind te vinden. 'Kijk, een rondje varen met een boot kan iedereen, maar ik heb mijn hele leven hier in het gebied gewoon en gewerkt', vertelt hij. 'Mijn vader zei altijd dat er door onze aderen Biesbosch-water stroomde. Ik ben hier minstens drie keer per week. Als ik met een bepaald project bezig ben, kan ik hier wel maanden achter elkaar elke dag zijn. En dan niet van negen tot vijf!'

Wil jij ook een keer deze unieke workshop meemaken? Kijk dan op WWW.ZOOM.NL/WORKSHOP

KARIN BAPTIST (KARINBAPTIST) • ISO 500 • F 3,5 • 1/1000 SEC

Het meetrekken met vogels wordt veelvuldig geoefend.

WAT HEEFT DEELNEMER MAARTEN PADMOS GELEERD?

- Bezuinig niet op het aantal foto's. Maak er zo veel je kunt, vooral bij snel bewegende dieren.
- Stel eerst scherp op een niet-bewegend beeld (bijvoorbeeld een paaltje of een slome korchoen). Op het moment dat er iets langs komt vliegen, kun je dan 'schieten'.
- Een zwaan is zo zwaar dat hij altijd tegen de wind in moet opstijgen. Zo weet je precies welke kant hij op gaat vliegen als hij nadert.

Het is een heel goede ochtend voor bevers, ik hoop dat we er nog een paar gaan zien.'

Een natuurfotograaf kijkt dus veel door zijn lens, maar let ook op alle signalen als er niets voor zijn lens zit. Dat kan deelnemer Anton Heijmans beamen. Hij komt vrij vaak in dit gebied, maar met een professioneel fotograaf op pad is het toch heel anders. 'Mooi om mee te maken hoe hij dingen ziet. Ik kom hier al jaren, maar dit is de eerste keer dat ik een ijsvogel zie, en dan gelijk vijf. Ik kan ook mooi kijken welke objectieven iedereen gebruikt.' Ondanks dat Marco een 500 mm en een 800 mm bezit, heeft dit bereik niet per definitie zijn voorkeur. 'Zonder dat kijk je meer naar de omgeving en het landschap eromheen.'

Een zwaan moet door zijn flinke gewicht altijd tegen de wind in opstijgen.

MAARTEN PADMOS • ISO 200 • F 22 • 1/60 SEC

In een situatie als dit is het volgens Marco 'doorrammen' en pas later kijken naar het resultaat.

Regelmatig worden op een display de resultaten bekeken.

JEROEN JAZET

'Zwanen moet je standaard een stop onderbelichten'

We maken een langere stop om een ijsvogel nu eens goed te fotograferen. De boot wordt vastgesnoerd tussen het riet en we wachten ruim een half uur ademloos tot de ijsvogel terugkeert op zijn vaste plek. Het wachten wordt beloond. Op een gegeven moment zijn er zelfs twee ijsvogels in zicht, moeilijk kiezen voor de fotografen.

Eigen eiland

Rond de lunch meren we aan op Marco's privé-eilandje. Op een oppervlakte van 40 bij 150 meter heeft hij een gezellige overkapping gemaakt met een ruim zitje. Hier bakt hij zijn speciaal bereide lunch: pannenkoeken. Op het eiland is ook een schuilhut gebouwd. Van hieruit kun je voedende vogels mooi spotten. Voor de hut heeft hij een vijvertje gemaakt, voor een prachtige spiegeling in het water. 'Het heeft me heel wat tijd gekost om dat helemaal uit te graven, maar nu heb ik er veel plezier van.'

Na de lunch gaan we eerst een stukje varen. Tijdens het varen gaat De Paauw uitgebreid in op het goed belichten van een opname. Hij legt het gebruik van het histogram uit en laat de deelnemers hier ook mee oefenen. 'Zwanen bijten vaak wit uit, dus die moet je standaard een stop onderbelichten.' Het in de gaten houden van het histogram wordt soms vergeten, maar is juist in de natuurfotografie belangrijk. Door de wisselende weersomstandigheden als je buiten bent - wel zon, geen zon - verandert ook je belichting. Door het in de gaten houden van je histogram tijdens een tocht zorg je voor goed belichte foto's.

Als je teelens te kort komt, kijk je meer naar de omgeving.

RIEN SMIT (RIENSMIT) • ISO 200 • F 5,6 • 1/500 SEC

Met fotograferen van snelle vogels, is ook de snelheid van je geheugenkaart belangrijk.

RINUS VAN ANTWERPEN (RINUSA) • ISO 100 • F 29 • 1/30 SEC

WAT HEEFT DEELNEMER RINUS VAN ANTWERPEN GELEERD?

- Als vogels wegvliegen, maak je een meetrekende beweging met je camera voor snelheid in je foto.
- Leer het gedrag van de dieren kennen en houd daar rekening mee tijdens het fotograferen.
- Ken je camera goed, zodat je niet te lang bezig bent met het instellen van je camera.

RINUSA.ZOOM.NL

KARIN BAPTIST (KARINBAPTIST) • ISO 500 • F 3,5 • 1/8000 SEC

Als je weet hoe de dieren reageren, kun je daar snel op in spelen.

Feedback

Deelnemer André Toonen volgt voor het eerst een thematische workshop. 'Dit is echt de praktijk. Terwijl je bezig bent, krijg je direct feedback en tips. En Marco creëert hier ook situaties die ik zelf nooit zou kunnen nadoen. Ik weet nu pas dat je zwanen met de wind mee moet naderen. Ze stijgen namelijk altijd tegen de wind in op en zo komen ze altijd naar je toe vliegen.' Tijd om het geleerde in praktijk te brengen in een zwanen-fotosessie. Marco laveert zijn boot met de wind mee naar een aantal zwanen toe. 'Opletten nou, daar gaan ze, schieten, schieten, meetrekken! Het is vaak een erg kort moment, dan

Ook creatieve invullingen zijn mogelijk in natuurfotografie.

Tijdens deze workshop kom je op plekken die anders niet toegankelijk zijn.

moet je scherp zijn. In dit geval is het gewoon een kwestie van taktaktak, doorrammen, en later kijken wat er op staat.' Hij loopt de verschillende resultaten na en legt uit hoe het de volgende keer nog beter kan. 'Als je onderwerp naar je toe komt, is het heel belangrijk dat je continu blijft scherpstellen', legt hij een deelnemer uit, van wie alleen de eerste foto scherp was. 'Zet je camera op continufocus voordat de actie begint.'

Stress

Een ijsvogel zit ineens op een paar meter afstand in een boom. Geschrokken richt iedereen zijn lens

RINUS VAN ANTWERPEN (RINUSA) • ISO 200 • F 36 • 1/30 SEC

JEROEN JAZET

'Zet je camera op continufocus voordat de actie begint'

op de bosschages, maar de vogel is al gevlogen. 'Ja, dan moet je heel snel zijn. Laatst had ik een groep waarbij een ijsvogel vlak naast de boot zat op een tak. Hij was een visje aan z'n jonkie aan het voeren. Iedereen schoot volledig in de stress. Resultaat: geen enkele scherpe foto. Ervaring is dan heel belangrijk.'

Op een gegeven moment legt de Black Pearl aan bij een steigertje. 'Hiervandaan kun je perfect het zeearends nest zien.' Een deelnemer heeft een 50x telescoop meegenomen. Het paartje - met witte kop en gele snavel - is uitstekend te zien van zo'n 500 meter afstand. Dichterbij kom je in Nederland niet.

Schrijfsnelheid

Ineens slaat de stem van Marco om. 'Kijk, kijk, kijk, een havik op drie uur boven het water. Nu gaat ie het bos in. Hij jaagt op meerkoetjes, voor hetzelfde geld pikt ie er zo een uit het water.' De camera's ratelen op het maximale aantal beelden per seconde, bij sommige fotografen zijn dat er wel dertien. Op dat moment is de schrijfsnelheid van je geheugenkaartje van belang. Ben je dus van plan snelle dieren te fotograferen in hun vlucht, let dan op de snelheid van je kaartje. Je betaalt wat meer, maar de kans dat de actie op je geheugenkaart komt is dan ook groter. Aan het einde van de dag keert iedereen moe maar voldaan terug naar de haven. In een restaurant aan het water worden alle resultaten nog eens rustig doorgenomen, onder het genot van een goede maaltijd. 'Goed eten hoort erbij op zo'n dag', vindt Marco. 'Anders ben je er niet met je volle verstand bij en dat is zeker nodig als er zo veel te zien is.'

Zelfs slecht weer biedt fotografische mogelijkheden.

MAARTEN PADMOS • ISO 200 • F 5,6 • 1/1600 SEC

